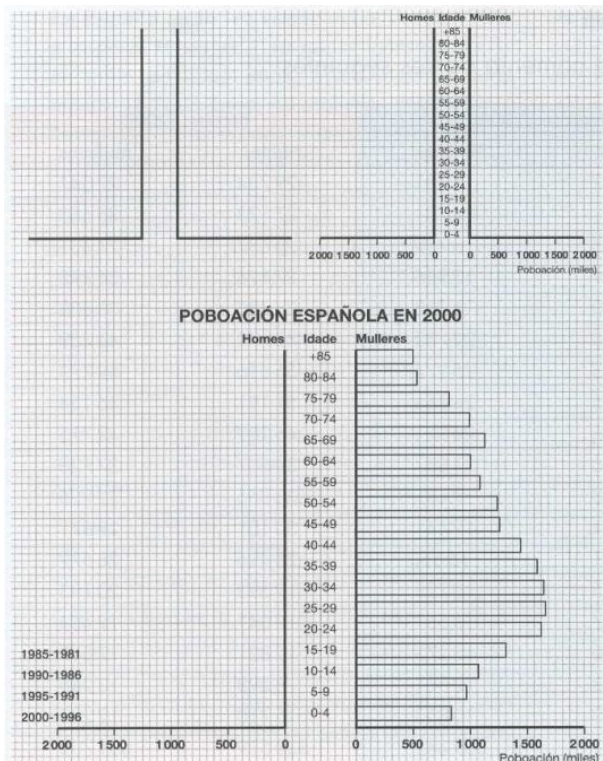

Realización e comentario dunha pirámide de poboación

A pirámide de poboación é un gráfico que mostra a estrutura demográfica por sexo e idade nun momento dado. Ademais, reflicte no seu perfil os sucesos que tiveron repercusións demográficas nos últimos cen anos.

1. Construción

Sobre un papel milimetrado, trázase un eixe vertical dobre onde se representan os grupos de idade, de cinco en cinco anos, desde os 0 ata os 85 e máis. No eixe horizontal represéntanse, á esquerda, os efectivos da poboación masculina, e á dereita, os da poboación feminina, en cifras absolutas ou en tantos por cento. A representación debe completarse cun eixe vertical graduado cronoloxicamente coa data de nacemento de cada grupo de idade. O eixe empeza no grupo 0-4 anos coa data a que corresponde a pirámide e vai diminuindo de cinco en cinco anos ata o cume.

2. Comentario

a) Comentario da estrutura por sexo:

- Constatar a superioridade numérica dos homes ao nacer, calculando a taxa de masculinidade ou observando a maior lonxitude da barra inferior da pirámide (grupo de 0 a 4 anos) do lado dos varóns; indicar o momento en que os efectivos de ambos os dous sexos se equiparan, e o predominio final das anciás. Este é máis notorio ñas pirámides recentes, dado que no pasado moitas mulleres morrían ao dar a luz.
- Explicar as causas da maior esperanza de vida das mulleres (maior fortaleza biolóxica e diferente estilo de vida con menor exposición aos factores de risco de morte).

b) Estrutura por idade: determínase a partir de:

- As porcentaxes de mozos (0-14 anos), adultos (15-64 anos) ou anciás (65 anos e máis).
- A forma da pirámide: parasol, oxiva ou urna.

A **forma triangular ou de parasol** (España en 1900) indica poboación nova (os mozos supoñen máis do 35% da poboación, e os anciás, menos do 5%). A base é ancha polas altas taxas de natalidade e a poboación diminúe rapidamente cara ao cume por taxas de mortalidade elevadas e esperanza de vida baixa. Hai que sinalar as causas da alta natalidade e da alta mortalidade, así como as consecuencias da alta porcentaxe de mozos (forte demanda de postos de traballo en relación cunha economía atrasada, elevado paro e emigración).

A **forma de oxiva ou campá** (España en 1970) indica poboación adulta ou estacionaria (mozos entre o 25-35% e anciás entre 5-12%). A base é moderada porque a natalidade se foi recortando, aínda que de forma suave, de modo que aínda permite o relevo xeracional. A poboación diminúe lentamente cara ao cume a causa de taxas de mortalidade baixas. Hai unha acumulación de efectivos nos adultos e

porcentaxes non moi elevadas de mozos nin de anciáns. É necesario indicar as causas do recorte da natalidade e da baixa mortalidade, así como as consecuencias do predominio dunha poboación adulta (moitos activos e non demasiada poboación dependente).

A **forma de urna** (España en 2008) indica poboación envellecida (menos do 25% de mozos e máis do 12% de anciáns). A base remétese, debido a unha natalidade baixa e en descenso. A porcentaxe de anciáns é elevada debido ao incremento da esperanza de vida. E necesario explicar as causas do envellecemento e as súas consecuencias (gastos en pensions, sanidade e asistencia social).

c) Comentario de sucesos demográficos

Os sucesos demográficos máis significativos dedúcense dos entrantes e saíntes do perfil da pirámide. Hai que relacionalos eos feitos históricos con repercusión demográfica (empezando sempre desde o cume).

- Os **entrantes** indican perda de poboación. Débense a subnatalidade, á mortalidade por guerras, fames ou epidemias ou á emigración.

Hai que ter en conta que os entrantes producidos polos mortos dunha guerra non coinciden nunca cos anos da guerra, senón que están entre 20 e 30 anos antes (4-5-6 barras máis arriba da pirámide), afectando sobre todo a poboación masculina que no momento da guerra estaba en idade de combater (entre 20 e 30 anos).

Os entrantes que coinciden eos anos da guerra débense á subnatalidade producida por esta e afectan case por igual a homes e mulleres. Os entrantes dunha pirámide constitúen unha xeración «oca» que se reflicte 20-30 anos máis abaixo, creando un novo entrante cando os membros desta xeración chegan á idade de ter fillos (20-30 anos): posto que son unha xeración menos numerosa, o total dos seus fillos é tamén menor.

- Os **saíntes** da pirámide indican incremento de Doboación. Débense a diversas causas: «baby boom» posbélico, desenvolvemento

económico, inmigración, etc. Tradúcense nunha xeración «avultada» 20-30 anos máis abaixo, cando chegan á idade de casar e ter fillos: posto que son máis, o número total dos seus fillos tamén é maior.

